

Rádió és Villamosod

VIII. évf. 4. szám.

Kiadóhivatal: 11 Buday László u. 6. Telefon: 36-70-58

Ditmar!

a név már fogalom.

Több, mint

1,000.000

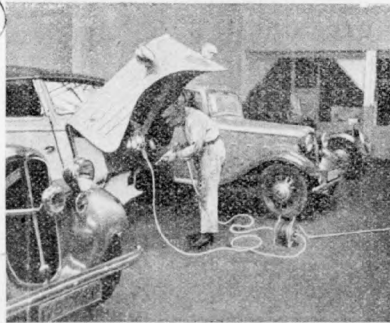
Ditmar száraz és nedves blokk működik gépekbe beépítve.

Ditmar bloknál nincs reklamáció! Ajánlja Ön is vevőinek.

Vezérképviselő:

ARDÓ JÓZSEF

VI, Vilmos császár út 43

E

Hordozható **kábeldob** hordozható szerszámokhoz

NGEL KAROLY elektromos szerelési anyagok és készletek gyára

Budapest, VII, Vörösmarty ucca 16. Telefon: 14-37-37

BEITLER SÁNDOR FIA

Rádió- és villamosági huzal, zsinór gyártás

Világítási üvegek

ASCHNER GYÖRGY

Szerelési anyagok

VI. Podmaniczky ucca 21. szám. Telefon 11-98-66

zseblámpaégők elismerten legjobbak!

Nagy fényerő — hosszú élettartam — kis fogyasztás
KÉRJEN ÁRAJÁNIATOT!

MÜLLER LÁSZLÓ

okl. vegyész-mérnök
Budapest, VI. LISZT FERENC-TÉR 6. SZ.
Telefon: 11-49-93.

KEMÉNY BERNÁT

villamosági nagykereskedő

OLCSÓ ÁRAK, SZOLID KISZOLGÁLÁS

Budapest, VII., Rottenbiller u. 54
Telefon 13-61-72

BUDAPEST, VII. Kazinczy u. 13

*Ajánlja
vevőinek
a
tökéletes
fényű
új*

TUNGSRAM KRYPTON-T

SZIVESEN LÁTJUK

KEDVES ÜZLETBARÁTAINKAT A NEMZETKÖZI VÁSÁRON!

Az ismert ORION cikkeken kívül bemutatjuk új gyártmányainkat is. Felhívjuk Kedves Üzletbarátaink sz. figyelmét arra, hogy a rádió további népszerűsítése céljából egy falra szerelt óriási táblázaton a közönség számára is érthető módon, fényjelzésekkel mutatjuk be a

RADIÓKÉSZÜLÉK MŰKÖDÉSÉT.

Ezen felül ujszerű diszvilágításról adunk szemléltető példákat

ORION FÉNYCSÖVEKKEL

a legkülönbözőbb színváltozatokban. Pavillonunk az Iparcsarnok főbejárata előtti főútvonalon áll. Nyitás: 1938. április hó 29-én.

MAGYAR WOLFRAMLÁMPA - GYÁR
KREMENEZKY JÁNOS Rt. Budapest.

Rádió és Villamosság

A RÁDIÓ-VILAMOSSÁGI KERESKEDŐK ÉS KISIPAROSOK ORSZÁGOS EGYESÜLETE HIVATALOS LAPJA. MEGJELNIK MINDEN 10-ÉN
KIADJA: A RÁDIÓ-VILAMOSSÁGI KERESKEDŐK ÉS KISIPAROSOK ORSZÁGOS EGYESÜLETE
FŐSZERKESZTŐ KAFFKA KÁROLY, TELEFON: 12-26 30. FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ BIRÓ KÁROLY, TELEFON: 36-70-58
SZERKESZTŐSÉG: V, SZEMÉLYNÖK U. 25. TELEFON: 12-26-30. — POSTATAKARÉKPÉNZTÁRI CSEKKSZÁMLA SZÁMA: 35.235
ELŐFIZETÉSI DIJ: ÉVI 4 P. KÜLFÖLDRE 1 DOLLÁR. EGYES SZÁM ÁRA 40 FILL. AZ EGYESÜLET TAGJAI DIJMENTESEN KAPJÁK
HIRDETÉSI TARIFA: 59^{mm} SZÉLES ^{mm}—SORONKÉNT P —.25. ISMERTETÉSEK NYOMTATOTT SORONKÉNT P —.80, UJDONSÁG P —.10

A II. kirakatvilágítási verseny

Lapunk múlt havi számában már jeleztem, hogy Egyesületünk vezetősége újabb munkálkalmak szervezése céljából ez év őszén kirakatvilágítási versenyt szándékozik rendezni. Időközben tárgyalásaink annyira előre haladtak, hogy a versenyt — már biztosan állíthatom — megrendezzük.

Az összes érdekelt testületek elgondolásunkat maradéktalanul magukévá tették, sőt Budapest székesfőváros Elektromos Művei előreláthatólag nagyobb támogatásban fogják akcióinkat részesíteni, minél azt előreláthatólag volna.

Az előzetes tárgyalások kedvező lefolyása módott adott arra, hogy a II. Kirakatvilágítási verseny rendezőbizottságát f. hó 8-án az OMKE helyiségébe alakuló ülésre összehívhattam. Az alakuló ülésre meghívtam a Világítástechnikai Allomást, a Budapesti Villamfelszerelők, Műszerészek és Látszerészek Ipartestületét, a Magyar Elektrotechnikai Egyesületet, Budapest székesfőváros Elektromos Műveit, továbbá Dembitz Gyula m. kir. kormányfőtanácsos, ipartestületi elnököt, Zipernovszky Ferenc mérnököt, a Trust ügyvezető műszaki igazgatóját, a Világítástechnikai Allomás el-

nökét és Egyesületünk részéről Lorsch Henrik elnököt és Márton Pál társelnököt.

Az alakuló ülésen Lorsch Henrik elnök indítványára felkértük Dembitz Gyulát arra, hogy vállalja el a rendezőbizottság elnökségét, Zipernovszky Ferencet pedig arra, hogy elnöke mellett — mint ebben a kérdésben hazánk legnagyobb szakértője — tetszése szerint alakítsa meg a rendezőbizottságot, Kaffka Károlyt a rendezőbizottság ügyvezető elnöki tisztjére és Bíró Károlyt, hogy vállalja el a rendezőbizottság előadói tisztjét. Felkérésünkre a szóbanforgó urak a legnagyobb készséggel vállalkoztak.

A Művek képviseletében Füsster Ferenc főmérnök jelent meg, aki jelentette, hogy fellebbvalói — különösen Plósz Pál vezérigazgató és Szaszovszky Ottó vezérigazgatóhelyettes — a legélnkebb figyelemmel kísérik akcióinkat és támogatásukat legmesszebbmenő mértékben helyezték kilátásba.

A II. Kirakatvilágítási Versenyt Egyesületünk a Világítástechnikai Allomás és a Budapesti Villamfelszerelők, Műszerészek és Látszerészek Ipartestületével karöltve rendezi meg. A rendezőbizottság alakuló ülés-

sén a következőket határoztuk el:

1. A versenyt két részletben rendezzük meg:

- a) szakmai verseny f. évi szeptember 15—30. között,
- b) általános kirakatvilágítási verseny f. évi november havában.

2. A szakmai kirakatvilágítási versenyt a bírálóbizottság a következő szempontokból fogja elbírálni:

- a) a megvilágítás erőssége,
- b) káprázatmentesség,
- c) tükrözés,
- d) árnyékhatas,
- e) figyelemvonás,
- f) gazdaságosság,
- g) fényötlek,
- h) belső üzletvilágítás.

Az első hét szempont a kirakatra vonatkozik, a), b), c), d) és e) alatti szempontokból a kirakatokat már az I. Kirakatvilágítási verseny alkalmával 1930-ban is elbírálták. Az elbírálás módja ezen verseny alkalmával is nagyjából azonos lesz. Az f) alatti gazdaságosság megítélésére az előírásokat a bírálóbizottság elnöke jelenleg vizsgálja felül. A g) alatti fényötlek alatt a rendezőbizottság a normális világítási módoaktól eltérő — a világítási berendezést készítő villamfelszerelő különleges elgondolásait óhajtja díjazni. A h) alatti az üzlet belső világításának gondolata a rendezőbi-

Még mindig keresik

DOMINO (kék karton), GLORIA (ezüst-kék), APOLLO (arany-vörös karton) luxus kristályokat.

ORION hangszórók, alkatrészek, anyagösszeállítások a legújabb 1938 kapcsolási füzet alapján.

Trolitul rövid hull. tekercsek. Trolitul kitűnő vasmagos szűrőtekercsek. Trolitul tekercstestek.

HEKAPHON csillám és HEKAPHON elektrolyt. kondenzátorok.

VEKTOR ideális szénpotencióméterek, dynamók.

PERPETUUM elektr. gramofonmotorok v. á. és UNIVERZ. kivitel.

ROTAND alkatrészek! FADOBÓZOK, saját zsebelem és kerékpártokok, remek dynamofejek nagy választékban.

Rotand Rádió és Villamosság

Rotter Loránd Rakóczi út 61. Tel. 135-822
(Divatcsarnokkal szemben, az udvarban balra.)

az igazán jó kristályokat — vásárolja az új, elsősorban u minőségű, méltányos áru és remek adjusztálású hangerős

Telefonszámok

Ardó József	12-16-34.
Dr. Beér Ferenc	29-39-85.
Beitler Sándor Fia	13-62-20.
Breuer Hugó	11-40-94.
Egyesült Izzó	29-48-60.
Városi iroda	11-29-02.
Elbe k. f. t.	12-93-06.
Fodor Ervin kristálymikrofonok és pick-up-ök	11-51-14.
Fuchs Róbert	31-51-14.
Gárdos Béla	11-43-82.
Hangfény (Hanglemezki-csönz)	29-41-31.
Hidy és Társa	11-20-37.
Hirschl és Társa	49-92-98.
Kis Ignác	12-26-34.
Koncert r.-t.	29-43-07.
Kratochwill A. és Társai (Kaufmann Oszkár)	18-84-64.
Láng Tibor	11-70-35.
Müller László (Star izzó)	14-35-48.
Orion	11-49-93.
„ szervisz	29-59-55.
„ neon	29-06-51.
Pataki László dr.	29-09-78.
Pála és Társa	12-62-59.
Philips	13-19-83.
„ szervisz	11-87-98.
Remix	11-32-42.
Sigma villamossági	13-00-19.
Siemens	13-51-56.
Siemens-Telefunken központi antenna vezérképviselet	12-07-39, 12-11-25.
Singer Sándor	12-91-31.
Standard	18-54-18.
„ eladás	29-59-99.
„ szervisz	29-45-65.
Telefunken	12-54-84.
Tonalit k. f. t.	12-43-98.
Tudor	14-44-89.
Villamos hang (megafon)	29-23-09.
	26-87-00.

Villamossági nagykereskedők :

Lorsch Henrik	V, Sziget u. 11.	29-18-30, 29-18-29
Back Testvérek	VI, Podmaniczky u. 12.	*12-17-83
Barta és Társa	VI, Podmaniczky u. 39.	11-49-49, 12-02-11
Gutfreund Dezső	VI, Révay u. 12.	12-81-86
Engel Károly	VII, Vörösmarty u. 16.	*14-37-37
Fürchtgott és Társa	VII, Dohány u. 74.	14-10-39
Gottlieb Andor	VII, Dohány u. 57.	14-08-23
Kemény Bernát	VII, Rottenbiller u. 54.	13-61-72
Lumen—Roth Dezső	VII, István út 28	13-72-91
Baross villamossági	VIII, Baross u. 48.	13-12-19
Nussbaum Géza	VIII, Sándor u. 46.	14-02-92
Radó és Radó	VIII, Baross ucca 127.	13-60-09
Roland Rádió-Villamosság	VIII, Rákóczi út 61	13-58-22
Belgráder Jenő	IX, Ráday u. 11.	18-65-56

bizottság ülésén vetődött fel és ennek részletes kidolgozása után fog a rendezőbizottság ezzel a kérdéssel újra foglalkozni.

3. Ügyvezető elnök bejelentette, hogy az **Egyesült Izzólámpa és Villamossági rt.** a II. Kirakatvilágítási Versenyben résztvevő kartársak részére **annyi neonfényreklámat, mint díjat helyezett kiállításba, ahány kifogástalanul megvilágított szakmai kirakatot jelöl ki erre a célra a bírálóbizottság.** E bejelentés után a bizottság úgy határozott, hogy az Egyesült Izzólámpa és Villamossági rt.-t felkéri, miszerint ne csak a díjakat bocsássa rendelkezésre, hanem a rendezés munkájából is vegye ki kiküldöttje után a maga részét.

4. **Füster Ferenc** az Elektromos Mű képviseletében **bejelenté**, hogy valószínűnek tartja, miszerint a **Művek a szakmai üzletek belső világítását jól megoldó kartársak részére külön díjakat fog kitűzni.** Bejelenté továbbá, hogy a Mű hajlandó a verseny tartamára később megállapítandó módon és mértékben **áramdíjnérséklést nyújtani.**

5. A rendezőbizottság megbízta **Bíró Károlyt**, hogy a legközelebbi ülésig dolgozza ki az általános kirakatvilágítási verseny költségvetését, melynek alapján fogják meg tárgyalni a költségek előteremtésének módjait. A bizottság már eleve is megállapította, hogy azon vállalatok ré-

széről vár hozzájárulást, amelyeknek a verseny hasznát hozhat, így:

- Az Elektromos Művek.
- Az izzólámpagyár.
- Az armatura gyárak.

6. Elhatározta a rendezőbizottság, hogy a szakmai verseny részére egy, vagy két védnököt kér fel. Továbbá, hogy az általános verseny feltételeinek tárgyalása alkalmával a fővárosi kereskedői érdekképviseletekkel, a Kereskedelmi és Iparkamara kiküldöttjével kibővíti magát.

7. A **rendezőbizottság** ez után is már előre **felkéri a kartársakat, hogy egy levelezőlapon jelentésk be a II. Kirakatvilágítási versenyben való részvételi szándékukat (Rádió-Villamossági Kereskedők és Kisiparosok Országos Egyesülete, V., Arany János-u. 10.).**

Kaffka Károly,

a II. Kirakatvilágítási verseny rendezőbizottságának ügyvezető elnöke.

A n t e n n a **Központi antenna** **Házi telefon** **Számjelző** **Fényjelző**

berendezéseket tervez, szállít és karbantart

MARJAI ANDRÁS

mechanikai-, elektró- és rádió-technikai vállalat

VI., Podmaniczky u. 61.

Telefon: 129-111.

Találmányok megoldása és gyakorlati kidolgozása.

VÖRÖS REZSŐ OKL. G.M. VII., Verseny u. 2. Telefon: 141-151.

A „Hétvezér” és a „Viktória” sorozatok konstruktőrije **laboratoriuma** önállóan vállal bármilyen speciális rádiótechnikai megbízást, szerkesztést. Szuperhangolások specialistája.

A távolbalítás műszaki és gazdasági problémája Irta Schuk István a Philips Rádió és Vill. R. T. ügy. igazgatója

Az utóbbi időkben megjelent újságcikkek híradása alapján azt lehetne hinni, hogy a távolbalítás, a technika ezen új és csodálatos vívmánya már elérte a tökéletesség magas fokát és így nem sokára — épügy, mint a rádió — bevonulhat a magánlakásokba is.

Ezzel szemben a helyzet az, hogy a távolbalítás gyakorlati bevezetése még oly sok akadályba ütközik, hogy a legközelebbi években gondolni sem lehet rá.

A távolbalító olyan általános elterjedése, mint a rádióé, egyelőre, sőt talán egyáltalában elképzelhetetlen.

Mint minden technikai vívmánynál, úgy a távolbalítónál is a probléma megoldása nemcsak a laboratóriumokban kikísérletezett technikai részre, hanem azon túl az életben való használhatóságra és kivitelezésre is vonatkozik.

A rádióval az előnyök egész sorozata segítette elő a rádiótechnika mai tökéletes és célszerű voltát. Az egyszerű detektoros készülékek, amelyek az indulásnál piacra kerültek, igen olcsók voltak. A rádió egyetlen adóállomással igen nagy hallgatóságot szolgált ki. Véletlenül, de ugyancsak fejlesztő hatású körülmény az is, hogy a programhoz majdnem kiaszathatatlan zeneirodalom (gramofonlemezek is) áll rendelkezésre. Pszichológiailag is előnyös a helyzet a rádiónál, mert a fül utján szerzett benyomások nem kötik le annyira a figyelmet, hogy amellet ne lehetne például olvasást, vagy kézimunkázást továbbfolytatni, míg a műsor órákon keresztül, szinte megszakítás nélkül tarthat.

A vizuális benyomásokról ezzel szemben teljesen más a helyzet. A néző egy többé-kevésbé elsötétített helyiségben foglal helyet, erre az időre tehát minden más foglalkozást abba kell hagynia; továbbá kényserítve van egy képre nézni, amely

még projekciós vevőkészülék alkalmazásánál is kb. 40 × 50 cm. nagy lehet. Itt felmerül tehát a kérdés: lehet-e a műsor olyan érdekfeszítő, hogy a család összes tagjainak figyelmét lekösse és tudja-e őket hosszabb ideig tartó egyhelybenülésre kényszeríteni. Tekintettel erre a pszichológiai különbségre a rádió és távolbalító között, sokkal nagyobb igényeket kell támasztanunk a műsor tekintetében a távolbalítónál, mint a rádiónál. Ugyanez áll különben technikai tekintetben is: a szem ugyanis azonnal reagál a legkisebb elhomályosodásra vagy képzavarra, mindenesetre sokkal gyorsabban veszi azt észre, mint hasonló hangbeli rendellenességeket a fül.

A megfelelő vételi idő külön problémát jelent. A rádióelőfizetők 70 %-ának csak este 7 óra után van ideje rádiót hallgatni. Ugyanez áll a távolbalításra is. Itt azonban nehézségek merülnek fel, mert aktuális események, amelyeket az esti órákban kellene közvetíteni, ebben az időben nem-igen vannak és így azokat a történések idejében filme kellene felvenni, hogy azután az esti órákban távolbalítón keresztül filmről produkálhassuk a közönségnek. Ezzel szemben áll azonban az emberek legnagyobb részének véleménye, amely szerint a filmet este a moziban is láthatják, még hozzá sokkal jobban, nagyobb felületen és olcsóbban, mint egy távolbalító-készüléken.

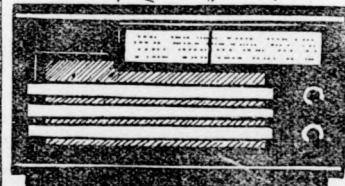
Hogy távolbalító-műsorok összeállítása nem olyan egyszerű dolog, azt legjobban bizonyítják az Angliában szerzett tapasztalatok. Anglia az első ország a világon, ahol bevezették a távolbalítást a nyilvánosság számára és rendszeres műsorokat adnak.

A kormány a BBC-nek, a Brit Birodalmi Rádiótársaságnak cca 12 millió pengő-t szavazott meg a távolbalítás fejlesztésére. Kiváló rende-

zőket és művezetőket szerződtettek. A sajtó nagy reklámot csinált a távolbalításnak és különböző gyárak egymással versenyeztek új távolbalító-készülékek forgalombahozatalával. Londonban rengeteg gazdag ember van, akik a távolbalító-készülékeket magas áruk ellenére is megvehetik.

Itt tehát a legkedvezőbb körülmények között indult el a távolbalítás. Ezek után azt kérdezhetjük, hogy milyen volt az eredmény? A távolbalítás iránti lelkesedésnek semmi nyoma. A műsor összeállítása miatt állandó panaszok merültek fel. Az eladott készülékek száma — bár hivatalos adatok nem állnak rendelkezésemre — a távolbalító-készülékek árak kimutatásaiból ítélve, cca 2000-re tehető, 7 millió rádiókészülékkel szemben.

Ha már most számításba vesszük azt a hatalmas energiát, kitaratást,

**A LEGMODERNEBB
TAKARÉKKAPCSOLÁS
2 VOLTOS CSÖVEK**

Forgalomba hozza
HIRSCHL és TSA
Budapest, VI. Székely Bertalan-u. 11.

Meteor kábel kvalitásáru

Gyártmányaink:
Elsőrangú I. és II. szigetelésű huzal 03—16 %³, zsinór vasfonál- és selyemzsinórvéssel, gömbzsinór, lapozzsinór, csillárhuzal, gumitömlőhuzal, T. huzal, rádióhuzal, vízszhuzal, dinamóhuzal, autóhuzal stb.

METEOR Csillárgyár és Villamosság Rt. Kábelosztálya
BUDAPEST VI., PODMANICZKY-U. 27.
Telefon: *11-66-20

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!

Az Ön **legolcsóbb**
bevásárlási forrása

Radó és Radó.
VIII, Baross u. 127. Tel. 13-60-09

**Használt telefonok
állandóan raktáron.**

reklámot és pénzt, amit a távolbalatás Angliában felemészített, akkor ez az eredmény nagyon szomorúnak nevezhető. Mindenesetre ez elég bizonyíték arra, hogy a távolbalatás népszerű bevezetése óriási nehézségekbe ütközik.

Amint már említettem, a távolbalatásnál a műsor megválasztása igen nagy szerepet játszik. Ez érthető is, mert a jó filmek által elkényeztetett közönség a távolbalatás műsoránál

Erősítővel

csináljon üzletet: adja bérbe hangerősítőinket, vállaljon megafonmunkát berendezéseinkkel, kiszolgálásunkkal, modernizálják gépeit az 16.000/-al javított

Szupermegafon

hangszóróinkkal!

Villamos hang Budapest
Telefon: 268-700.

A posta előírásai szerint készült Rádiózavarmentes

csengők egyen- és váltóáramra, bakelit és faházban

R E X

GYÁRTJA:
Kis Ignác,
Ujpest.

Kapható a nagykereskedőknél

50% ÁRAMOT és 50% PÉNZT

takarít meg, a 300—500 pengő gépekhez viszonyítva, ha vidéken, ahol az áram egységára 3 filléres pesti ár helyett 7—10 fillér

„TAKARÉK“-típusú rádiót használ

3+1 és 4+2-es takarékszuper

A nemzetközi vásár alkalmából és becserélt de teljesen átmodernizált

NORMÁL és SUPER

IGEN

OLCSÓN

Erzsébet körút 36

RÁDIÓLABORATORIUM

is magas igényekkel lép fel. A filmeknek viszont távolbalatón történő közvetítésére nem gondolhatunk, mert többmillió befektetéssel készült filmeket is csak egyszer (legjobb esetben néhányszor) közvetíthetünk. Ezek pedig a világ ezer és ezer mozijában hetekig kerülhetnek bemutatásra, ami által a befektetés sokszorosán megtérül.

Ugyancsak pénzügyi nehézségek merülnek fel az adóhálózat felépítésénél. A távolbalatódó maximális hatástávolsága (a rádióadóétól eltérőleg) csak 40 km. Ha tehát 40 km. távolságon túl akarunk műsört közvetíteni, ugy újabb közbeiktatott adóállomásra lenne szükség. Az egész ország területét felölelő hálózathoz pedig minden 40 km. után újabb adó felállítása volna szükséges, amit — eltekintve az adók horrorbilis árától — már az adókat összekötő kábeleknek a telefonkábelnél százszor drágább beszerzési ára is megakadályoz. Mindez azonban áthidalható lenne, hogyha rövid időn belül megfelelő számú távolbalatódó-elfőfizető jelentkeznék és így az előfizetési díjak a fentemlített kiadásokat fedezhetnék. Itt azonban végzetes körülmények egész sorozatával találkozunk: először is nem lennének előfizetők, mert a vevőkészülékek nagyon drágák és még nem áll rendelkezésükre távolbalatódó-műsor, — távolbalatódó-műsor pedig azért nincs, mert hiányzanak az előfizetők. Hogy ezeket a körülményeket sikerül-e idővel leküzdőnünk, azt ma még nehéz lenne megjósolni; mindenesetre ez még nagyon sokára fog megtörténni.

Már említettem, hogy a távolbalatás technikai része nagyjából megoldottnak tekinthető. Valóban az a helyzet, hogy a teljes tökéletesség már nincs messze.

Pelső helyiségekben, vagy a szabadban lejátszódo jeleneteket ikonozkóp-kamarával veszünk fel, amelynek formája a filmfelvevő-géphez hasonlít. A vevőkészülékek amelyekben a kisugárzott képeket láthatjuk, (ma már szintén tökéletes technikai alkotások) egy-gomb hangolási rendszerük révén. mindenképpen könnyen kezelhetők.

Ezeknek még csak az ára ejtheti az embert gondolkodóba miután darabja kb. 3000.— pengőbe kerül.

Már előre hallom ezeket az ellenvetéseket: régi dolog, ezt már tapasztaltuk a rádiónál. Az is az elején drága volt és azután mindig olcsóbbodott. Itt azonban ez a következtetés nem helytálló, mert az említett ár szériagyártás esetére vonatkozik és a vevőkészülékek különböző alkatrészei a rádiógyártásból vehetők át. Ezek árai tehát már amugyis alacsonyak. Ezekhez jönnek még az igen drága katódsugárcső és a nagyszámú rádiócső. Talán a jövőben sikerülni fog a jelenlegi konstrukció egyszerűsítése; nem valószínű azonban, hogy a konstrukció egyszerűsítése terén belátható időn belül olyan lényeges fejlődés következzen be, amely az összes eddigi szempontokat megváltoztatná.

Ezek után felmerülhet a kérdés: akkor miért mutatják be egyáltalában a távolbalatódó? Csak reklám céljából?

Nem. A Philips-távolbalatódó bemutatásának az idején Nemzetközi Vásáron most még semmi más célja nincs, mint a közönség tájékoztatása a távolbalatás mai helyzetéről. Ez annyit jelent, hogy a nagyközönség előtt kinyílik a Philips-laboratóriumok zárt ajtaja, hogy a távolbalatás technikai tudományában eddig elért eredményekről mindenki tájékozódhassék.

Figyelmeztetés!

A Magyar Zeneszerzők Egyesülete évről-évre minden kiállítás, vásár után kartársainkat zeneszerzői jogbitórlás címén sorra perli. A bíróság a követeléseket rendszerint megítéli.

Figyelmeztetem kartársaimat arra, hogy a napokban kezdődő Budapesti Nemzetközi Vásáron rádiót ne közvetítsenek és gramofonlemezeket ne játszassanak le. — Amennyiben mégis élni akarnak ezzel a lehetőséggel, úgy a zeneszerzők egyesületével kösenek előzetes megállapodást.

Kafka Károly,
ü. v. elnök.

1937 és 1936 évi márkás készülékek

váltóáramu, egyenáramu és univerzálisak

Fémdoboz 310×620×230 mm méretben, duczoza

Bordás tekercstest 100×50 mm méretben

Kérjen árajánlatot.

Hornyák Szilveszter

Budapest, VII. Bethlen Gábor-utca 4.
Telefon 14-42-03.

A Budapesti Nemzetközi Vásár

Mint minden évben, ezidén is egy lépést halad előre. Csakhogy úgy látszik, hogy az idei lépés kissé hosszabb az eddigiekénél. A külső jelek legalább is ezt mutatják.

Kint jártunk megnézni az építkezést. Még csaknem egy hónap válszt el a megnyitástól, de máris kezd kialakulni a Vásár külső képe. A külső területen már befejezéshez közeledik a Vásárra készülő ideiglenes épületek felhúzása. A külső terület jóval nagyobb, mint a mult évben, az egyes épületek is imponálóbb méretűek nemcsak alaprajzban, hanem magasságban is.

Minket elsősorban a szakmánk érdekel. Mielőtt azonban az irányban érdeklődhettünk volna, hogy hol és merre található a mi kiállítóink máris a szemünkbe ötlök a Vásár legmagasabb és előtérben lévő pavillonja. Mikor közelebbről megtekintjük, látjuk a táblát:

TUNGSRAM-ORION Építkezése.

Még csak a faváz áll. Alapterülete az idei méretek között nem a legnagyobb, de magasságban, nyugodt, kiegyensúlyozott alaprajzban a legkiemelkedőbb. Hogy méreteiről némi fogalmat alkothassunk, hasonlítsuk össze a faváz méreteit képkép jobb sarkában látható fehérköpenyes emberével, aki éppen a felvétel alkalmával ott foglalatoskodott.

Érdeklődünk, hogy mit fognak ebben a hatalmas épületben kiállítani, hisz sem a Tungstram, sem az Orion nem készít óriási gépeket, típusaiknak nagy mennyisége sem teszi indokolttá a nagy térfoglalást. Sokat nem árultak el. Azt mondták, hogy nézze meg mindenki: érdemes lesz. Mégis megtudtuk...

A Tungstram állandó előadások keretében a nézők tömegét arra fogja megtanítani, hogy hogyan és mire kell és lehet a fényt felhasználni. Ez

a kiállítás és bemutatás kísérlet akar lenni arra nézve, hogy a magyar közönség a Vásár által adott körülmények között mennyire befolyásolható. Természetesen a modern technika minden lehetőségét felhasználják.

Az Orion valami nagy dolgot készít elő. A rádió működését akarja szemléltető módon bemutatni. Nem azt, hogy mit tud a modern rádió, hanem azt: hogyan lesz a mikrofon előtt elhangzott hangból a hangszóróban ismét hang. Szemléltetni akarja azt az elektromos folyamatot, amely a rádióvevő-készülékben az antenna hüvelytől a hangszóró membránjáig lejárózik. Szemléletesen és mikrofonon keresztül adott magyarázatokkal fűszerezve.

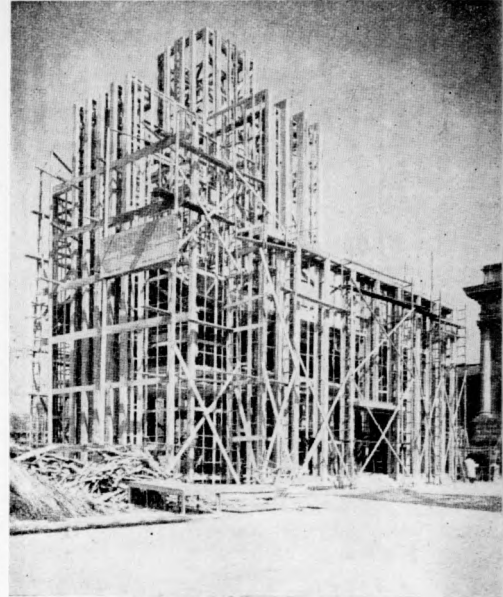
A Standard már közlékenyebb volt. Az Iparcsarnok belsejében építi fel pavillonját. A két év előtti rádiókiállításon megkezdett uton halad tovább. Történelmi visszapihlantást nyújt a Standard rádióvevőkészülékek tíz éves fejlődéséről. Bemutatja a telefon fejlődését az eredeti Bell telefontól kezdve a mai bakelitházás telefonokig; Óriási térképeken mutatja be azt, hogy mily nagyobb munkákat (adóállomások, telefonközpontok) végzett az országban. És bemutatja a bakelitházás telefon gyártási mozzanatait.

Dial egy kis automata központot és annak karbantartási folyamatát mutatja be.

Breuer Hugó kiállításának központjában — mint értesülünk — a textil-bakelit áll. És főleg két újabb használati lehetőségét kívánja ilusztrálni. Textilbakelit, mint csapágy és textilbakelit, mint fogaskerék.

Metcor a tőle megszokott keretek között csillárokat és mint új üzletágát, a kábeltermékeit fogja bemutatni.

Tudomásunk szerint Laubék, a Fortuna kft., a Modern Gépeket Értékesítő kft., AEG, Kemény Róbert is részt vesznek a Vásáron.

DYNAMÓHUZALOK

Kartel ár alatt.

- I. a. minőségű svájci és német áru
- 2 x pamut, 0-10, 0-20, 0-45, 0-50, 0-55, 0-65, 0-70, 0-75, 0-80, 0-85, 0-90, 1-00 $\frac{m}{m}$ Ø
 - 1 x pamut, 0-35, 0-40, 0-45, 0-55, 0-60, 1-00 $\frac{m}{m}$ Ø
 - 2 x selyem 0-10, 0-70, 0-75, 0-80, 0-85, 0-90, 0-95, 1-00 $\frac{m}{m}$ Ø

MAROSI PÁL, U. Uipe:ti rakpart 7. Tel.: 114-772.

Brush és Astatic kristály gyártmányok

magyarországi vezérképvejele

amerikai csövek és alkatrészek

komplett erősítő berendezések legolcsóbb beszerzési forrása

FODOR ERVIN

OKL. ELEKTROMÉRNÖK

Budapest, VI., Nagymező u. 30

Telefon: 115-114 és 315-114

A VEZETŐ VILÁGMÁRKA

Gyártja: Tudor Accumulatórgyár Rt.

Szabadtéri erősítőberendezés olcsó áron eladó: az erősítő áll. 1 db 25 w erősítőből, amelybe bele van építve a mikrofon kivezetés, elektromos gramofon meghajtó szerkezet és rádió vételre is dolgozik. 1 db Standard 555 W hangszórófej, Lantenburg tölcserrel, 1 db Standard 4014 mikrofon, 1 db mikrofon-állvány, 1 db gerjesztő és 100 m kéteres gumirozott vezeték. Leveleket „Kifogástalanul működik” jeligére a kiadóhivatalba.

ELBE KFT.
VI., O-ucca 9.
Tel.: 129-306.

Gyártás, képviseltek

Villamossági szerelési cikkek,
bakelit porcellán üveg.

PABITEX
mint
fogaskerék és csapágy
anyag
Iparcsarnok 74-75 fülke
BREUER HUGÓ
Budapest, VII., Izabella ucca 44 a.

SZABVÁNYOS
huzalok, kábelek, zsinórok, ólomkábelek, fémburkolású szigetelő csövek,
valamint:
Csupaszvezetékek, Sodronykötelek, Szigetelő-szalagok, -csövek, -lemezek, -vászak -papirok.

FELTEN és GUILLEAMUE
RT.
KÁBEL-, SODRONY-SODRONYKERÍTÉSGYÁR
XI., BUDAFOKI ÚT 60.

Vezetékek energiavesztése

1. Mi a különbség — kérdezi egy olvasónk — feszültség-, teljesítmény- és energiavesztés között?

2. Nagy teljesítményvesztés kire hátrányos, az áramszolgáltatóra, vagy pedig a fogyasztóra? és végül

3. a teljesítményvesztést hogyan mutatja az áramszámláló?

Az első kérdésre vonatkozólag tudjuk, hogy a feszültségvesztés nem más, mint a vezeték elején és végén mutatkozó feszültségek különbsége. Ez a vezeték ohmikus ellenállásától és az átfolyó áramerősségtől függ. A vezetékek méretezésénél tehát ügyelnünk kell arra, hogy a feszültségvesztésnek kellemetlen voltát a fogyasztó ne érezze. Amennyiben az áramszolgáltató gondoskodik arról, hogy a vezeték elején a névlegesnél valamivel magasabb legyen a feszültség, így az a végén tényleg a legkeveset adja.

A teljesítményvesztés százalékban kifejezve a vezeték elején felvett teljesítmény hányada és pedig úgy egyen-, mint egyfázisú és háromfázisú váltakozóáramnál, ha ez utóbbiaknál a terhelés indukciómentes, tehát világítási és háztartási fűtőáram, azonos a kezdeti feszültségre vonatkoztatott feszültségvesztéssel.

Pl. egy vezetéken, melynek ellenállása 2 ohm, 10 ampére folyik keresztül. A kezdeti feszültség 230 Volt. A feszültségvesztés ohm törvénye értelmében áramerősség x ellenállás, vagyis $10 \cdot 2 = 20$ Volt. Ennélfogva 10 ampére terhelésnél a feszültség a fogyasztónál a vezeték végén $230 - 20 = 210$ Volt. Százalékban kifejezve a feszültségvesztés

$$\frac{20}{230} = 9.1\%$$

A vezeték által közvetített teljesítmény $230 \times 10 = 2300$ watt, míg ugyanez a vezeték végén $210 \times 10 = 2100$ watt, elvész tehát a kettő különbsége $2300 - 2100 =$

200 watt. Ezt kapjuk az ismert $i^2 \cdot r$ képlet alapján is, vagyis $10^2 \times 2 = 200$ watt. A százalékos veszteség

$$\frac{200 \cdot 100}{2300} = 9.1\%$$

vagyis ugyanannyi, mint a feszültségvesztés.

Mint említettük, ugyanez a helyzet egyfázisú és háromfázisú váltakozó áramnál is, amíg a terhelés indukciómentes, vagyis a teljesítménytényező 1. Más-ként áll azonban a dolog, ha ezeknél indukciós a terhelés, tehát a vezetékek motorok és transzformátorok is vannak. Ez esetben a teljesítményvesztés már nem lesz azonos a feszültségvesztéssel, hanem minél kisebb a teljesítménytényező, annál nagyobb lesz a kettő közti különbség és pedig a teljesítménytényező $\cos \varphi$ négyzetének arányában. Vagyis a százalékos feszültségvesztés $\cos^2 \varphi$ -szer kisebb lesz, mint a százalékos teljesítményvesztés.

Pl. egy váltakozóáramú vezeték, melynek ellenállása 2 ohm, terhelése 15 ampére és a fogyasztókészülékek teljesítménytényezője 0.6, akkor a hasznos áram $(15 \cdot 0.6)$ által előidézett feszültségvesztés, mely egy egészen kis eltéréstől eltekintve, ismét a vezeték elején és végén uralkodó feszültségek különbsége:

$$2 \times 15 \times 0.6 = 18 \text{ Volt.}$$

Ha a kezdeti feszültség pl. 235 Volt, akkor a vezeték végén az $235 - 18 = 217$ volt. A százalékban kifejezett feszültségvesztés tehát

$$\frac{18 \cdot 100}{235} = 7.65\%$$

A vezeték által továbbított teljesítmény $235 \times 15 \times 0.6 = 2100$ watt. A teljesítményvesztés azonban $i^2 \cdot r = 15^2 \times 2 = 450$ watt. Es így a teljesítményvesztés

$$\frac{450 \cdot 100}{2100} = 21.4\%$$

A százalékos feszültségvesztés és teljesítményvesztés vi-

szonya $7.65:21.4 = 0.36$. Ez a szám azonban 0.6 négyzete, vagyis a teljesítménytényező, $\cos^2 \varphi$ négyzete: $\cos^2 \varphi$.

Hogy mi az energiavesztés? Ezek után erre is könnyen adhatunk választ. Ez nem más, mint a teljesítményvesztés egy bizonyos időtartam alatt, vagyis e kettő szorzata. Százalékosan azonos az előzővel. Ha tehát az első példában említett egyen-áramú vezetékben 200 watt vész el, akkor az a veszteség egy óra alatt $200 \times 1 = 200$ wattóra = 0.2 kWh, egy nap alatt $0.2 \times 24 = 4.8$ kWh, egy hónap alatt $4.8 \times 30 = 145$ kWh és egy évben $145 \times 12 =$ kb. 1750 kWh energiavesztést jelent.

Ezzel önkénytelenül eljutottunk a második kérdéshez, hogy teljesítményvesztés esetén ki van hátrányosabb helyzetben, az áramszolgáltató-e vagy a fogyasztó. Kétségtelen, hogy az áramszámlálóig az áramszolgáltató, miután addig a vezeték az övé. Ellenben minden, az áramszámláló után lévő vezetékben fellépő veszteség a fogyasztót terheli, miután neki az áramszámláló által jelzett energiamentiséget kell megfizetnie, annak ellenére, hogy ő a vezeték végén csak a teljesítményvesztéssel csökkentett energiamentiséget képes felhasználni.

A feszültségvesztés az áramszolgáltatónak nem jelent közvetlen hátrányt, ellenben a fogyasztónak igen, mert neki ezt meg kell fizetnie, miután a wattórászámláló a feszültségvesztést figyelembeveszi, amint ennek megfelelően az »áru«, tehát a szolgáltatott áram nemcsak kevesebb, de minőségileg is rosszabb, mivel pl. az izzólámpák a nagy feszültségvesztés következtében sötétebbé válnak.

Ha csak a számlálóig terjedő vezetékkel vesszük figyelembe, amint különben a kérdés szempontjából csak az a mértékadó, akkor azt kell mondanunk, hogy az áramszolgáltatónak saját érdekében kell arról gondoskodnia, hogy a fogyasztónál a tel-

jesítmény-, ill. energiavesztés legkisebb legyen s viszont a fogyasztó érdeke miatt kívánatos, hogy a feszültségvesztés legyen kicsi. Egyenáramú hálózatban és egyfázisú, valamint háromfázisú hálózatokban, ahol a terhelés indukciómentes, a két szempont fedi egymást, mivel — mint láttuk — a feszültség- és teljesítményvesztés százalékosan azonos, azonban teljesen más helyzet áll elő, induktív terhelésű váltakozóáramú hálózatokban, miután itt — amint ezt szintén láttuk — a feszültségvesztés lényegesen kisebb lehet, mint a teljesítményvesztés.

Az itt mondottak folytán egyen-áramú teljesen mindegy, hogy a vezeték feszültség- vagy pedig teljesítményvesztésre van-e méretezve. Nem mindegy azonban egyfázisú vagy háromfázisú vezetéknel, amelyekben a teljesítménytényező kisebb 1-nél. S ezen körülménynél fogva, vagyis, hogy a kétféle méretezés más-más eredményt ad, más gazdasági természetű körülmények is mérlegelendők, pl. minden esetben megvizsgálandó, hogy nem előnyösebb-e valamivel nagyobb teljesítményvesztéssel megengedni, ha a vezetékanyag megtakarítást érhetünk el és ezzel szemben az energiavesztés valami módon az áram árába bealkulál. Ezen kérdések a teljesítménytényező problémájával szorosan összefüggnek, miután a rossz, tehát kis teljesítménytényezőnél fellépő nagy különbség a feszültség- és teljesítménytényező közt világosan mutatja, hogy ez a kérdés az áramszolgáltatóra mennyire életbevágó.

A harmadik kérdés az előzők által szintén érintettnek tekinthető. Csak ismertetjük, hogy a wattórászámláló a teljesítményvesztést nem mutatja, miután az csak a vezeték végén a fogyasztó által felhasznált energiamentiséget jelzi. Ha az áramszolgáltató tudni óhajtja, hogy mennyi a vezetékben fel-

lépő veszteség, akkor annak elején is fel kell szerelnie egy áramszámlálót, mely a bevezetett energiát méri.

Siemens-Telefunken

Központi antenna-erősítők vezérképviselete

Központi, árnyékolt zavarelhárító, rud stb., stb.
antennák,
Siemens bakelit házi telefon beépített beregővel.
Fényjelző,
távjelző berendezések.

Saját gyártmányok:

Tető-keretantenna.
Uj típusú számjelzők fémházból, tetszés szerinti színben. Uj típusú szellőző megoldások. Automata villámhárítók.

Kemény Gyula
VI., Szinyei Mester ucca 11. sz.

Uj címünk:

IX. Mester ucca 26
Telefon: 131-983

PÁLA ÉS TÁRSA
ELEMGYÁR R.-T.

A munkaidő rendezet
pontos betartásához elengedhetetlen főkellék a megbízható pontos
jelző vagy bélyegző óra
eladása, javítása, es karbantartása

SCHVARCZ TESTVÉREK
aranyéremmel kitüntetett óras mesterek
Podmaniczky u. 59. Telefon 129-624

Uj típusú üveglapos él- és átvilágítású skálák Készülék építéshez és javításhoz az összes tartozékok az utolsó csavarig versenyképes áron
forgóval egybeépítve. Gyártás, vezérképviseletek (ügynökségek), csak nagybani eladás:
Nagy hangszórótölcsérek, mozik és szabadtéri közvetítésekhez. Budapest, V., Váci út 4. Telefon 11-70-35
Norris gyártmányok Kratochwill Albert és Társai, Norris gyártmányok

A rádióműszerész hiány pótlása

Mindnyájan érezzük a saját bőrkön — már aki rádiókészülékjavítással foglalkozik, — hogy megbízható, a szakmájához érő rádióműszerészt csak a legnagyobb nehézségek árán lehet találni.

Azzal sem vigasztalódhatunk, hogy ez a baj majd az évek folyamán meg fog szünni. Nem, Nem fog megszűnni, sőt előreláthatólag fokozódni fog. A mai műszerészek egy igen tekintélyes része, csaknem mind, amatőr érdeklődésből kezdett foglalkozni a rádióval. Bujta a folyóiratokat, minden kapcsolást megépített, ami csak a keze ügyébe került és először a saját tapasztalatai alapján kezdte meg az iparszerű munkát. Legnagyobb részük hívásánál fogva is műszerész, vagy villamszerelő volt. Meg volt tehát a papírjoga is ahhoz, hogy, rádiókészüléket javítson, építsen. A saját amatőr-céljaira épített készülékeken szerzett első tapasztalatok felhasználásával kezdte meg munkáját, az idegen amatőrök által elrontott és üzletünkbe hozott készülékek rendbehozásával bővítette ismereteit és tapasztalatait. Ezeknek a műszerészamatő-

röknek ma már nyoma sincs. Nagy részük önállósította magát, mások a gyárakban, működnek és nem kisnyilendő le az a réteg sem, amely ideiglenesen kiesett a szakmából és elmaradt a fejlődéstől ma már rádiókészülékek javítására nem alkalmas.

Az első generációból a mi számunkra mint alkalmazott alig van már. Utánpótlás nincs. Köztünk mesterek között van számos képzett rádiótechnikus, de más irányu elfoglaltságunk miatt, és amatt, hogy a tanoncvizsgán rádióról alig kérdeznek valamit, inasainkat nem képezzük ki rádiótechnikusokká. Ez nagyon szomorú jelenség, mert forgalmunk mind nagyobb és nagyobb százalékát teszi a rádiójavítás. És mivel készüléket javítani csak igen kevesen tudnak jól, a forgalom arra a néhány cégre fog lassanként koncentrálni, amely rádiókészülékek javításával kíván elsősorban foglalkozni. De ezek ma már képtelenek feladatuknak megfelelni, mivel nincs képzett emberük.

Logikusan következik ebből, hogy a ma még meglévő embereinket kel-

lene továbbképezni. Az állami Mechanikai és Elektromosipari Szakiskola tart ugyan fenn rádiótanfolyamokat, de ezek kezdők részére szerveztettek. Ha ilyen továbbképző tanfolyamokat szerveznének, úgy közülünk, mesterek közül is számosan vennének ezeken részt, hogy régi tanulmányaikat kiegészítsék, hogy a kor színvonalán maradjanak.

Ily tanfolyamok szerzése és annak fentartása tetemes költségbe kerül. Tandíjából egy ilyen tanfolyamot nem lehet fenntartani, ezek fentartásához azoknak kellene hozzájárulni, akinek a rádió elterjedése érdekük. A Studiónak, a Postának, a rádiókészülék és csögyáraknak.

Pála a saját telepén

Pála rt. a Mester-uccába költözött, megvette a volt Kissling-féle gyártelepet. Ez a telep a gyorsan fejlődő vállalat mai méreteinek megfelelő, de tág lehetőséget nyújt a további fejlődésnek. Tíz évvel ezelőtt egy kis lakásban kezdte meg működését, ha így fejlődik tovább, a saját telep is szűk lesz újabb tíz év múlva.

Erősáramu berendezéshez

Kizárólag a
MAGYAR ELEKTROTECHNIKAI EGYESÜLET
alanti védjeggyel ellátott

SZABVÁNYOS VEZETÉKEK HASZNÁLHATÓK

Más vezetékét a v i l l a n y m ű v e k nem kapcsolnak be!

MAGYAR SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK

VILAMOSSÁGI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Budapest, VI. kerület, Teréz körut 36. szám.

AZ IPARTESTÜLET KÖZGYÜLÉSE

Április 10-én, vasárnap tartotta szakmánk ipartestülete közgyűlését. Mivel az 1935-ben megválasztott tisztikar megbízása lejárt, ez a közgyűlés egyben tisztújító közgyűlés is volt.

Mint az utóbbi két közgyűlést megelőzőleg, úgy ezidén is egy törpe kisebbség részéről igen erőteljes, az eszközökben nem tulságosan válogatós agitáció indult meg a mai vezetőség kibuktatására. Pedig az Ipartestület vezetősége eddigi munkássága révén minden munkársunk bizalmát kiérdemelte. Kérdemelte nemcsak azzal a szívós, fáradtságot nem kímélő odaadásteljes munkával, melyet eddig tizenöt éven át folytatott — mert ezen a közgyűlésen immár hatodik alkalommal választották meg az Ipartestület vezetőivé **Dembitz Gyula** kormányfőtanácsos elnöksége mellett a mostani tisztikart, — hanem azzal a nemes, uri eljárással is, amelyet eddig minden alkalommal a legyőzött kisebbséggel, és különösen annak vezetőjével szemben tanusított.

Dembitz Gyula, mint elnök mindenkor azt hangoztatta, hogy a számára nagy terhet jelentő tisztisegét készséggel átadja annak, akinek a kezében nyugodtan tudja szakmánk ügyét. És ezt nemcsak mondta, készült is rá. A kisebbségben maradt ellenjelöltnek vezető munkaalalmat nyújtott az ipartestületi életben. Szinte azzal a szándékkal, mintha csak azt mondaná: mutasd meg mit tudsz, ha megfelelsz átadom a helyemet.

Ilyen előzmények és a legkiéleztebb harc után folyt le a tisztújító közgyűlés, ahol **Dembitz Gyula** lelépő elnök magas szármalású megnyitója, **Papp József**, az IPOK elnöke és **Lipcsy Adám dr.**, iparkamarai titkár üdvözlő szavai után ejtették meg a választást **Zoltay Pál dr.** iparhatósági biztos vezetése alatt.

A választás eredménye: **Dembitz Gyula** elnök kapott 298 szavazatot, **Seiler Armand** 3-at és 25 szavazólap üres volt.

Alelnökök: Villamszerelők: **Fühler László** 282, **Benesch Ferenc** 231,

Műszerészek: **Laver Ferenc** 292, **Frey Nándor** 291. Látszerészek: **Félix Aladár** 292. Az ellenzéki alelnökök 32—33 szavazatot kaptak. Ugyanilyen arányban választották meg az előjáróságot és a tisztikar többi tagjait is.

Nyilatkozat

A mult héten lefolyt ipartestületi választás alkalmával nevem a »Seiler Armand ipartestületi ellenzéki párt« szavazó listáján mint előjárósági tag és mint a tanoncvizsgáló bizottság alelnöke szerepel. Kijelentem, hogy a **Seiler párt megkérdésezésem nélkül vette fel nevemet a jelöltek közé. Ha előre tudtam volna róla, úgy ez ellen a legerélyesebben tiltakoztam volna.**

Ho'stein Zsigmond.

Póto'ható-e a napfény?

A fogyasztók lapja legutolsó számában e cím alatt egy cikk jelent meg, az a cikk a Krypton lámpa propagálása céljából íródott. Mikor elkezdtuk olvasni, mindjárt a harmadik vagy negyedik sorban egy oda nem illő szótagot találtunk, szakmabeli ekkor mingyárt kitálalta, hogyan került ez oda és már kereste is ennek a folytatását. A cikk végéig mondat közben egy-egy szótag volt odavetve, míg a végén a cikkíró arra kérte a közönséget, hogy olvassa még egyszer el és a szótagokat összerakva írja le az ott lévő Krypton lámpa-képre és küldje be a kiadóhivatalba.

Ezt a kis cikkecskét kitünő propaganda ötletnek tartottuk. Kitünő azért, mert aki egyszer átolvasta, szinte kényszerítve van azt még egyszer elolvasni és a szöveget összerakni. A két átolvasás és a szöveg összeállítása olyan mély benyomást kelt, hogy aki végig csinálta, nem fogja — ha többet nem hallja — nagyon sokáig elfelejteni: »A Krypton lámpa tökéletesen pótolja a napfényt«.

Kíváncsiak voltunk arra, hogy ily ötletes tálalás után hányan küldték be a megfejtést. Meg voltunk lepve csaknem 20.000-en!

Standard költözködik.

Az elektromos iparban hónapokkal ezelőtt elterjedt hír nemsokára valóra válik. A **Standard Villamosági R. T.**, amely ezideig Ujpesten az Egyesület Izzó egyik gyártelepét bérelte, saját, új gyártelepére költözik át. Az új gyártelep a Fehérvári-úton lévő Ericsson gyáré volt, melyet, mint ismeretes, a Standard Villamosági r.-t. vett meg és ott nagyarányú építkezést folytat, amit körülbelül június havában fejez be. Ugyanekkor ér véget a költözködés is Ujpestről Budára.

Ez a költözködés a mérnöki munka nagy teljesítménye, mert a műhelyeket úgy kell átvinni, hogy a folyamatban levő munkák ne szenvedjenek hálasztást. A Fehérvári-úti gyártelepet a legnagyobb külföldi gyárak mintájára rendezik be és úgy az adminisztráció, mint a gyártás menete a lehető legracionálisabb lesz.

Az új **Standard** gyár modern berendezésével a magyar rádió és telefontechnika fellegvárá lesz és nemcsak gyártmányvaival, hanem szociális berendezésével is méltán fogja az illetékes körök figyelmét magára vonni.

Feszültség és poluskereső szigetelő tokban

A próbálampát helyettesíti

Lorschy Henrik mérnök,
U., Sziget ucca 11.

Használt, de kifogástalan állapotban lévő

induktorok á 3.—P

Használt telefonok, telefonalkatrészek, leesőtáblák

É r d e k l ö d é s :

Radó és Radó, Baross-u. 127.
Telefon: 13-60-09.

800

amatőr épített eddig készüléket a „HÉTVEZÉR” sorozatból. A beérkezett számtalan elismerőlevél mutatja, hogy ma milyen készüléket kell építeni.

Ajánlja Ön is üzletfeleinek!

HIDY ÉS TÁRSA Budapest, VI., Lehel ucca 14.

Heti részletre

nem szabad márkás új rádiót hirdetni. — tisztességtelen verseny.

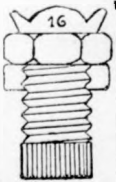
Egy budapesti rádiókereskedő új rádiót kínál heti részletfizetés mellett eladásra. Felperes keresetében kifogásolja, hogy a rádiót — nevezetesen márkás gyári rádiót — a mondott feltételek mellett forgalombahozni nem szabad, minthogy pedig az alperesi hirdetés szövegéből nem tűnik ki, hogy az őt nagy gyár rádiójára a hirdetés nem vonatkozna, ezért a hirdetés sérelmes.

Alperes azt veti ellen, hogy éppen a gyártó cégek nevének elhallgatása folytán senki sem gondolhat arra, hogy EKA, Philips, Orion, Standard vagy Telefunken márkájú készülékről lenne szó.

A bíróság nem osztja alperes álláspontját és eltölti az ily szövegű hirdetéstől: új rádió heti 1.20 P., annak a külön kiemelése nélkül, mikép az ezen hirdetésben foglalt részletár a fenti gyártmányu olyan új készülékekre, melyek az eladás vagy az azt megelőző évben kerültek forgalomba, — nem vonatkoznak. (Bpesti Tábla P. VII. 11.959 1937.)

Csillárt Meteornál

Központ: Podmaniczky u. 22.

Korona

vezetékek-összekötő
25—35 m²-ig.

Lépcsőházi automatához

kronolux
átvilágító-nyomógomb.

Alacsony épületeknél

„Kronolux” időkapcsoló.

Csengőnyomók korszerű
alakban, egyéni ízlés szeri-
nt számtalan változatban.

Gyártja:

Mayer Emil, Budapest,
VII., Verseny u. 14. Telefon: 136-999.

Szóljon hozzá . . .

Közlő: **Wahl Viktor**

2. feladat. Használható-e
valamely dynamó más fe-
szűtségre és fordulatszámra?

Egy kis helyi telepen egy régebb gyártmányu 110 volt feszültségű dynamó szolgált áramot — és pedig 24 ampéret 1050 percenkénti fordulattal mellett. A szükséges hajtóerő 3 Le. A körülmények folytán szükségessé válik a feszültséget 110 volt-ról 65 voltra csökkenteni, viszont az áramerősséget 35 ampére-re növelni. Egyidejűleg azonban a dynamó fordulatszámja is megváltoztatandó és pedig 500—600-ra. A kérdés az, hogy felhasználható-e a meglévő dynamó, anélkül, hogy a forgórészt át kellene alakítani? Ha igen, hogyan?

Megoldás.

A gép teljesítménye $110 \times 24 = 26500$ watt = 2.65 kW 1050 fordulattal. Azonban a kívánság az, hogy 65 voltnál 35 ampéret vegyen fel, vagyis $65 \times 35 = 2300$ watt = 2.3 kW legyen a teljesítménye 5—600 fordulattal. Ez azonban sem áttekeréssel, sem más valamilyen módon nem lehetséges, mivel a dynamó teljesítménye — függetlenül attól, hogy milyen feszültséget akarunk — a fordulatszám arányában csökken. Tehát 500 fordulattal kb. csak a fele teljesítményt képes leadni, vagyis kb. 1.35 kW-ot, azaz 65 voltnál $13500:65 =$ kb. 21 amp.-t és 600 fordulattal

$$\frac{26.500}{1050} = \text{kb } 1.5 \text{ kW}$$

érfelhető el, vagyis $1500:65 =$ kb. 23 amp.

Hogy ezt elérjük a gépen, nem kell sokat változtatnunk. A forgórész maradhat, úgy amint van, csak két-két mágnesekeresetet kell párhuzamosan kapcsolni, feltéve, hogy most egymás után vannak kapcsolva.

Egy másik kérdés azonban, hogy egy ilyen régi gépnek ilyen felhasználása gazdaságos-e, miután oly régi gépről van szó, melynek még a teljesítmény létezően van megadva.

3. feladat. Használható-e va-
mely forgóáramu motor kú-
lönböző periódusoknál?

Egy faipari telepen 380 volt 50 per., 285 volt 75 per. és végül 165 volt, 300 per háromfázisú váltakozó-áram áll rendelkezésre. Eltekintve attól, hogy magasabb periódusokra készült motorokat speciális lemezzel kell készíteni, hogyan van az, hogy egy motor, mely 380/600 volt és 100 periódusa hálózatban üzemszerűen háromszögben dolgozik, 285 volt és 75 per. — mellett is működik.

Felmerül még, az a kérdés, hogy

a) ezen motort, mely 380/600 volt, 100 per.-ra készült, hogyan kell kapcsolni, hogy 380 volt és 50 per — mellett is működjék.

b) Működik-e egy 165 volt 300 per motor 380 volt 100 per-nál is s ha igen, hogyan kell azt kapcsolni?

Készüléktőzsde

Koncert rt., Váci ucca 23.

Orion 7050, 5+1, kh	80.—
„ 7050, 5+1, kh, csn	40.—
„ 7052, 5cs, eá, kh	80.—
„ 7037, 3+1	75.—
„ 7066, 6+1	100.—
„ 7101, adapter csn	25.—
Philips-Modernvevő 3cs.	40.—
„ -Luxus, 4+1 kh hszn	30.—
Standard 3x, 3+1 kh hszn	40.—
„ -Rex, csn	35.—
„ -Superrex, 8+1, kh csn	45.—
„ „ csövel	80.—
„ -Super 35, 5+1	170.—
„ „ 36, 5+1	220.—
Standardyne, 4+1, hszn, csn	12.—
Laboratóriumi 2+1, 3+1 csn	12.—

Modern Gépeket Értékesítő kft.
Kertész ucca 36.

Orion 7016, 2+1	22.—
„ 7023, 2+1	24.—
Standard 3a, 3+1 hszn	18.—
Philips-Mestermű, 3+1 hszn	30.—
Astra 2+1, hszn	12.—

Holstein Zsigmond, Bálvány u. 1.

Philips-Modernvevő V, 3+1,	
110 V, csn	15.—
„ -Modernvevő E, 3 cs,	
220 V, csn	15.—
„ -Olympia V, 2+1	100.—
Standard-Super 33, 6+1	90.—
„ -Super 35, 5+1, 2 új cső	180.—
Telefunken-237 V, 2+1,	100.—

Az árak csak viszonteladók részére érvényesek.

Jogi kérdések Közli Pataki László dr., az RVE ügyésze

Kuriai döntés egy telep ellen

Kártérítés illeti meg a villanszerelőt a telep ellen: ha a telep jogosítvány nélkül belső szerelést végez.

Izgatott türelmetlenséggel várta a szerelő-érdekelttség, amíg a kir. Kuria az általunk már korábban helyesnek felismert fenti jogtéttel kimondta.

Az alapul fekvő ügyben a felperes villanszerelő azt állítja, hogy az elperes részvénytársaság iparendély nélkül végez belső szerelési munkákat és emiatt a magatartása miatt a közigazgatási bíróság alperes üzletvezetőjét jogerősen meg is büntette.

Felperes arra hivatkozik, hogy a telep jogosulatlan eljárásával tőle, mint a teleppel egy közösségben villanszerelőipart folytató kisiparostól, a munkát elvonta és így neki kárt okozott. Felperes arra a jogszabályra hivatkozik, hogy részvénytársaság villanszerelőipart a kézműves jellegű iparüzés szokásos keretén belül nem üzhet.

Arra is hivatkozik a felperes, hogy a részvénytársaságok részére a kézműves jellegű iparüzést — így a belső szerelést — tiltó törvényes rendelkezés azt a célt szolgálta, hogy a tökesegény kisiparos a nagyobb tőkével rendelkező vállalatokkal szemben oltalomban részesüljön.

A perben alperes, azaz a telep, nem vitatta, hogy belső szereléseket végzett és hogy emiatt üzletvezetőjét meg is büntették.

Az I. bíróság a keresetet még elutasította, mert szerinte a kár és a kárt előidéző körülmények közt okozati összefüggés nem volt megállapítható. (Ez még a korábbi álláspont.)

A fellebbezés folytán a kir. Itélőtábla ugy találta, hogy az 1922: XII. t. c. 4. §-a a részvénytársaságok részére a belső szerelést megtiltotta. A tilalom — és pedig nemcsak a törvény által

létesített versenytilalom — áthágása egyúttal tisztességtelen verseny is.

A kár tekintetében pedig arra hivatkozik a kir. Itélőtábla, hogy: **alperesek jelentékeny belső szerelési munkákat végeztek és így nyilvánvalónak mutatkozik, hogy a versenytől való tartózkodás esetén azokból egy bizonyos rész a J. városban szereléssel foglalkozó és iparigazolvánnyal rendelkező felperesre esett volna, alperesek kártérítési kötelezettségét tehát megállapította.**

A másodfoku bírói határozat ellen most már az alperes élt perorvoslással, de sikertelenül, mert a legfőbb bíróság szó szerint idézve, a következőképpen döntött:

»Az 1922: XII. t. c. 4. §-a azzal a rendelkezéssel, mely szerint jogi személyek, részvénytársaságok képesítéshez kötött ipart a kézműves jellegű ipar szokásos keretén belül nem üzhetnek, — a részvénytársaságokat az ilyen jellegű ipar gyakorlásából egyenesen kizárta. **Ez az eset nem azonos azzal, ha valaki az általa egyébként megszerezhető engedély nélkül folytat valamely ipart. A törvény rendelkezése tehát — miként azt a fellebbezési bíróság ítéletének indoklása szerint helyesen kifejtette — nemcsak az ipar gyakorlásának feltételeit megállapító rendészeti szabály, hanem a részvénytársaságokra nézve törvényes versenytilalom is magában foglaló rendelkezés.**

Es mert a fellebbezési bíróságnak ugyancsak helytálló jogi álláspontja szerint törvényben létesített versenytilalomnak üzleti verseny céljából való megszerése a Tisztességtelen versenyről szóló törvény 1. §-ába ütköző cselekmény:

a fellebbezési bíróság az alpereseknek azt a cselekményét, hogy J. megyei városban a kisipar keretét meg nem haladóan

gyakorolta a villanszerelőipart, helyesen mondotta ki a Tisztességtelen versenyről szóló törvény 1. §-ába ütköző, a versenylársak részére kártérítés alapjául szolgáló magatartásnak.

Erre való tekintettel pedig felhozott indokaiból helyes a fellebbezési bíróságnak arra vonatkozó jogi döntése is, hogy a felperes, mint J.-ben villanszerelőipart gyakorló kisiparos, az alperesek jogellenes magatartása folytán származott kárának megtérítését jogosan követelheti.

A fellebbezési bíróság tehát az anyagi jogszabályoknak megfelelően állapította meg az alpereseknek a felperes javára kártérítési kötelezettségét. (C. 108/1938. sz.)

MITA

MÉRŐ MŰSZEREK

gyártás, átalakítás, javítás

Vezérképviselőt:

BARTA ÉS TÁRSA

Főüzlet: Podmaniczky u. 33. Fiók: Rákóczi út 30.

Dr. BEÉR FERENC MŰANYAG ÜZEME

V. Csáky u. 34. Telefon 29-39-85.

Bakelit olvasó és allolampák minden színben.

• **Villamfeszereles** cikkek, rádióalkatrészek.

• **Bakelit foglaltok** kapcsolóval és nélkül.

• **Kocka rádióforgatógombok**

Krómozott

és megvilágított név-, felcsengető- és hárszám-táblák, sülyesztett kapcsoló-stb. szerkezetek **fedőlappal**, vörös- és sárgarézből. Vas világítótest különlegességek, tervezetek szerint.

KOLLER CSILLÁRGYÁR
Budapest, VIII. Dobozi u. 15 Tel. 131-337
Felújítások, átalakítások. Fémcsiszolás, dukózás terén újítások. Tömegcikkek. Elektromotorok — **vetel-, eladás-, javítás.**

Kartársak figyelmébe!

Amikor csendes a rádióüzlet élénk a **petroleum-gázfűző** eladás! Kérjen árajánlatot a

FORTUNA védjegyű petroleumgáz-készülékek k.f.t. cégtől.

Budapest, VI., **Andrássy út 33. szám.** Telefon: 126-273.

Fortuna főz, süt, fűt

Nagy viszonteladói engedmény!

Az alkalmazottak munkaideje

ügyében rádiószakosztályunk határozata értelmében az alábbi beadványt küldtük a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszterhez:

Nagyméltóságú Miniszter Ur!
Kegyelmes Urunk!

Alulirott Rádió-Villamossági Kereskedők és Kisiparosok Országos Egyesülete, mint a szakma egyetemének képviselője, — az ország kb. 550 érdekeltjét foglalja magába egyesületünk — a következő tiszteletteljes kérelmet terjesztjük Nagyméltóságod elé:

Budapesti bevezetett, nyolc éve fennálló **rádió és villamossági üzlet**, forgalmas mellék utcában családi okok miatt tehermentesen eladó. Esetleg azonnal is átvehető. Érdeklődés: 9—12 és 3—5 között telefonon: 310—787.

Javítások,

átalakítások legoosabban,
1 évi garanciával.
Használt és új **rádió-
aikatrészek.**

Vesz — elad — cserél

Rádióbörze, Ráday-u. 8.

ÚJ CIKKEK

Norris nyolcpolusú súlyszettelt csomagolást kadmiumozott fémkerettel. Kévsébé törékeny, könnyen (öznivel is) felerősíthető, a szilitek, kondenzátorok a felerősítés előtt is szerelhetők.

Kratochwill Albert és Társai,
V., Váci-ut 4.

**Miért nem
küldte be eddig
előfizetési díját
35235 sz. ptkptári ?
csekk számlára**

évi P 4.-

Az 1937:XXI. L-c. végrehajtása tárgyában a rádiót előállító és forgalombahozó kereskedelem és ipar különleges érdekeire vagyunk bátrak felhívni a figyelmet.

A hivatkozott törvény 3. §-ának 2. bekezdése értelmében Nagyméltóságodnak jogában áll a munkaadói és munkavállalói szervezet véleményének meghallgatása után az egyes iparágakra nézve kivételt megállapítani. E kivétel megállapítása a törvényhozó szerint közérdekből, gazdasági szempontból, vagy pedig az illető iparág, vagy foglalkozás természete miatt válhatik szükségessé.

A rádiószakma és a rádió kulturális, valamint gazdasági jelentőségét Nagyméltóságod előtt azt hisszük, hangsúlyozni nem szükséges.

A rádióipar és kereskedelem több ezer magyar munkásnak és munkaadónak ad kenyeret, nyújt megélhetést. Sok millió ember részére biztosít kulturális és szellemi táplálékot, szórakozást stb.

A rádiókészülékek eladása, amint az Nagyméltóságod előtt bizonyára ismeretes, ugynevezett előzetes bemutatás után történik. A bemutatás a dolog természetéből kifolyólag rendszerint az esti órákban szokott lefolyni. A venni szándékozóknál tagjaink, illetve megbízottaik a nap folyamán ilyen bemutatásokat nem eszközölhetnek, mert a venni szándékozókkal nappal elfoglaltságuk miatt nem tartózkodnak lakásaikban. Ezenfelül köztudomású, hogy a rádió vétel a nappali órákban rendszerint nem tiszta, amit a motorok, gépek, felvonók st. üzembenléte idéz elő. Ezen itt felemlített okoknak a következménye az is, hogy számos, különösen külföldi leadóállomás van, amely délelőtt és a kora délutáni órákban leadást egyáltalában nem eszközöl, illetőleg amennyiben műsört kisugároz, az említett okoknál fogva nappal élvezhetően nem vehető.

Önt is érdekli a

Műanyag - ipar

A Magyar Műgyantasajtólok Egyesülete Közlönye

Kérjen mutatványszámot

Kiadóhivatal: V., Személynök ucca 25. sz. Telefon: 327—425.

Ily körülmények között a rádiókészülékek kipróbálása csak az esti órákban bonyolítható le akadály nélkül. Az, hogy a bemutatás mennyi ideig fog tartani, előre egyáltalában nem határozható meg, mert a vevő kívánságainak kipuhatolása, továbbá a vevő lakásának különleges, a vétellel kapcsolatos helyszíni körülményei csak a venni szándékozó érdekelte lakásán állapíthatók meg.

Ennek folytán úgy véljük, hogy fontos köz- és indokolt közgazdasági érdek az, hogy a rádiókészülék bemutatásával foglalkozók az 1937:XXI. L-c. 3. §. 1. bekezdésében foglalt általános tiltó rendelkezés alól kivétessenek. Kérjük, hogy a kiadandó rendeletbe ily irányú rendelkezést felvenni méltóztatassék.

Ha Nagyméltóságod kérelmünk elbírálása kapcsán valamilyen adatszolgáltatást tartana részünkről szükségesnek, úgy ezirányú felhívás után a kívánt adatokat azonnal fogjuk szolgáltatni.

Tisztelettel
Kafka Károly,
ü. v. elnök.

Adókedvezmény

a hadirokkantak, a hadiárvák, vitézségi éremtulajdonosok és tűzharcosok javára.

A terhükre kivetett föld-, házadó és általános kereseti adó, ezek pótlékai után, ha

az állami adók együttes évi összege az 50 P-t nem haladja túl

az I. járadékosztályu hadirokkantak 30%,

a II. járadékosztályu hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárvák 20%,

a III. és IV. járadékosztályu hadirokkantak, **vitézségi éremtulajdonosok és tűzharcosok 10%-os** adókedvezményben részesülnek.

Ha a felsorolt három állami adó együttes összege 50 P-nél nagyobb ugyan, de a 100 P-t nem haladja túl, akkor a kedvezmény %-os kulcsa csökken.

**A Triumph Super tekercs-
blokkal megépíthető**
„QUADROMIX 44“-es
teljes sikeréről
számolnak be az amatőrök.

„1922 óta vagyok amatőr. Mindig haladtam az újabb tökéletesedéssel és nagyon örülök, hogy éppen a Quadromix Supert építettem ujabban meg a Remix gyár anyagával, mert valóban kiváló gépre tettem szert. Legnagyobb örömmel állapítom meg, hogy a **Quadromix Super kitűnően működik.** Összehasonlítva hasonló kapcsolású gyári géppel, semmiképpen sem marad ezek mögött, sőt érzékenyebb és több állomást hoz be.“

(Dr. Fabinyi József, Ózd.)

„Véleményünket a következőkben foglalhatjuk össze: A Remix Triumph Super tekercskészlet már első megjelenésével is az amatőrök széles rétegének lehetővé tette, hogy eddig el nem ért igen jó hatásokkal dolgozó készüléket építsenek. Minden reményünk meg lehet arra, hogy rövidesen a laboratóriumi készülékekhez egészen közelálló tel esítményt érjünk el. Mi mintakészülék és egyeilen műszer felhasználása nélkül, a legmótosabb áramnemre (110=) elfogadható készüléket építettünk vele.“

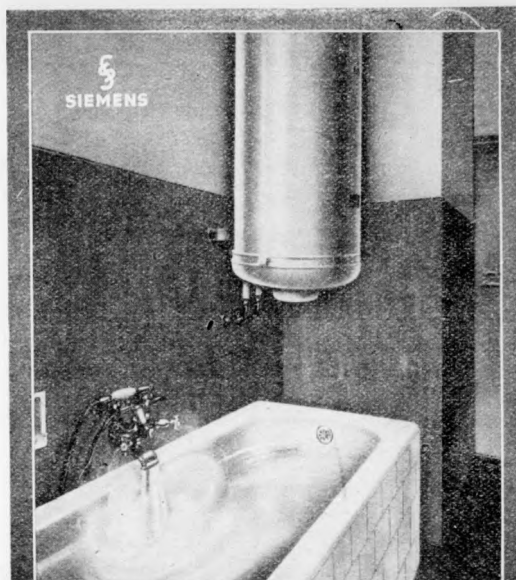
(Diákok Háza. Egyetemi és Főiskolai Diákotthon Budapest, VII., Hársfa-u. 59/b.)

„A mérések egész sorozatából egyet mellékelek is, melyből világosan látható, hogy a készülék kitűnően dolgozik. Mindazok, akik eddig hallották, csak elismerőleg nyilatkoztak róla.“

(Baranyi István Budapest, XI., Tar-u. 10.)

Használja ki eladásnál ezt a nagy propaganda lehetőséget!

R E M I X

Bármikor, bármilyen célra forró vizet szolgáltató a

**SIEMENS-KISTÁROLÓ,
FÜGGŐTÁROLÓ, ÁLLÓTÁROLÓ**

MAGYAR SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK
Villamosági Részvénytársaság Budapest, VI., Teréz-körút 36

Az amatőr is építhet már jó hangvisszadási készüléket!

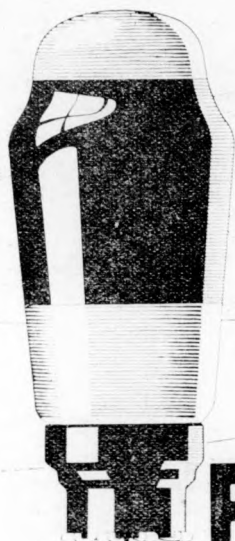
TELEFUNKEN

- az évek óta jól ismert kiváló hangszóróit piacra hozta!
- H 5004 permanens-dinamikus, pentódákhoz
- H 5005 elektrodinamikus, navimen brános 110—220 Volt gerjesztésre
- H 5006 permanens-dinamikus 2 kivezetéses, pentódához és triódához.

Gyártja :

MAGYAR SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK VILL. R. T.
GYENGEÁRAMU OSZTÁLYA
BUDAPEST, VI, TERÉZ-KÖRUT 36

*Út a jó
rádióvételhez*

PHILIPS *Rádiócső*

Akit a technika érdekel

látogassa meg a STANDARD VILLAMOSSÁGI R-T. kiállítását a Budapesti Nemzetközi Vásáron.

Megtekintheti

ez év legsikerültebb készülékeit kívülről és belülről.

Megfigyelheti

a rádió- és telefontechnika fejlődését lépésről-lépésre.

Megismerheti

a STANDARD gyár hatalmas felkészültségét és gyártmányait és még sok egyebet szemléltető automatikus berendezések segítségével.

Új cím:

Budapest, XI. Fehérvári út 70